

Onderwerp Realisatie instandhouding openbaar voortgezet gymnasium onderwijs 2019	
Nummer	2020/899734
Portefeuillehouder	Botter, J.
Programma/beleidsveld	1.1 Onderwijs en sport
Afdeling	JOS
Auteur	Out-Schipper, I.
Telefoonnummer	023-5113486
Email	i.out@haarlem.nl
Kernboodschap	Onderwijs Stichting Zelfstandige Gymnasia (OSZG) heeft het jaarverslag 2019 ter kennisname ingediend. De gemeenteraad is als extern toezichthouder van het openbaar voortgezet gymnasium onderwijs bevoegd conform de Wet op Voortgezet Onderwijs om, op grond van het jaarverslag 2019, vast te stellen dat de Stichting voldoende openbaar voortgezet gymnasium onderwijs in 2019 in Haarlem heeft gerealiseerd.
Behandelaarsvoorstel voor commissie	De commissie Samenleving wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	Realisatie instandhouding openbaar voortgezet gymnasium onderwijs 2018 (2019/816142), zoals tijdens de gemeenteraadsvergadering van 19 december 2019 is vastgesteld.
Besluit College d.d. 10 november 2020	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,

Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: Vast te stellen dat, op grond van het jaarverslag 2019 van Onderwijs Stichting Zelfstandige Gymnasia, deze Stichting voldoende openbaar voortgezet gymnasiaal onderwijs in 2019 in Haarlem heeft gerealiseerd. <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> de griffier, de voorzitter, </div>
--	--

1. Inleiding

Conform de Wet op Voortgezet Onderwijs inzake de instandhouding van het openbaar onderwijs en de geldende statuten van de Onderwijs Stichting Zelfstandige Gymnasia (OSZG, artikel 30-32) is de gemeenteraad als extern toezichthouder bevoegd vast te stellen dat deze Stichting de instandhouding van voldoende openbaar voortgezet onderwijs in 2019 in Haarlem heeft gerealiseerd. Deze vaststelling geschiedt op grond van het jaarverslag 2019 van het schoolbestuur OSZG. Het jaarverslag is door het schoolbestuur OSZG ter kennisname ingediend (2020/1037889).

De landelijke Onderwijs Stichting Zelfstandige Gymnasia, een samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 53c van de wet op Voortgezet Onderwijs, heeft één school “Stedelijk Gymnasium” in Haarlem.

In de raadscommissie van 14 juni 2018 is besloten dat de gemeenteraad als extern toezichthouder voortaan eenmaal per jaar op basis van het jaarverslag van het openbaar voortgezet gymnasiaal onderwijs, vaststelt of de Stichting voldoende openbaar voortgezet gymnasiaal onderwijs in Haarlem verzorgt.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Vast te stellen dat, op grond van het jaarverslag 2019 van Onderwijs Stichting Zelfstandige Gymnasia, deze Stichting voldoende openbaar voortgezet gymnasiaal onderwijs in 2019 in Haarlem heeft gerealiseerd.

3. Beoogd resultaat

Het in stand houden van voldoende openbaar voortgezet gymnasiaal onderwijs in Haarlem.

4. Argumenten

4.1 Openbaar voortgezet gymnasium onderwijs is in 2019 gerealiseerd.

De instandhouding van het openbaar voortgezet gymnasium onderwijs past binnen programma 1 “Maatschappelijke participatie” van de programmabegroting 2019. In beleidsveld 1.1 “Onderwijs en Sport” is de volgende doelstelling verwoord: ‘Meer kansen voor de jeugd op een goede schoolloopbaan, vanaf de voorschoolse periode tot en met het voortgezet onderwijs’.

Het Stedelijk Gymnasium van OSZG draagt hieraan bij met het openbaar voortgezet gymnasium onderwijs.

4.2 Het uitvoeren van openbaar voortgezet gymnasium onderwijs vindt verantwoord plaats.

OSZG verzorgt het openbaar voortgezet gymnasium onderwijs in Haarlem. In totaal volgen 4.604 leerlingen (teldatum 1 oktober 2019) voortgezet gymnasium onderwijs. Op het Stedelijk Gymnasium in Haarlem, vallend onder OSZG, volgen 833 leerlingen openbaar voortgezet gymnasium onderwijs. Het jaarverslag is na de zomerperiode ter kennisname ingediend. Op 26 oktober 2020 op bestuurlijk niveau met het schoolbestuur over het jaarverslag 2019 gesproken, waarbij de volgende onderwerpen aan de orde zijn geweest:

- Het jaarverslag 2019 in verband met de realisatie van het openbaar voortgezet gymnasium onderwijs in 2019
- Het meerjarenperspectief in relatie tot de continuïteit van het openbaar voortgezet gymnasium onderwijs van OSZG / Stedelijk Gymnasium
- Ontwikkelingen op rijksniveau en in Haarlem, waaronder voorzieningen voor leerlingen, diversiteit van de leerlingenpopulatie en duurzaamheidsmaatregelen
- Wezenskenmerken openbaar onderwijs
- Partnerschap in de regio, waaronder samenwerking met andere schoolbesturen

Naar aanleiding van deze bespreking is geconstateerd dat het genoemde schoolbestuur en het Stedelijk Gymnasium Haarlem op verantwoorde wijze haar werkzaamheden verricht.

4.3 Het jaarverslag OSZG 2019 geeft een verantwoord financieel overzicht.

Het jaarverslag 2019 inclusief de jaarrekening bevat een financiële verantwoording over het kalenderjaar 2019, waarbij een transparant beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen per 31 december 2019 en het resultaat over 2019 gegeven wordt. De in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. De accountant heeft op grond van de getrouwheid en rechtmatigheid een goedkeurende controle verklaring afgegeven. De samenvatting geeft de kengetallen uit het jaarverslag 2019 OSZG / Stedelijk Gymnasium Haarlem weer.

In het jaarverslag wordt stilgestaan bij de missie, de visie en de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs. Ook worden de ontwikkelingen van de leerlingenaantallen, de personeelssamenstelling, internationalisering en onderzoek in het onderwijsprogramma beschreven. De werkzaamheden van de Raad van Toezicht en het bestuur worden in het jaarverslag toegelicht. De structuur van OSZG

voldoet aan de wettelijke eisen van scheiding tussen de interne toezichhoudende rol van de Raad van Toezicht en de rol van het Stichtingsbestuur. Het Stichtingsbestuur bestaat uit alle rectoren van de onder OSZG vallende gymnasia die een gezamenlijke bestuursverantwoordelijkheid hebben.

In het bestuurlijk gesprek op 26 oktober jl. is ook stilgestaan bij de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs. Het Stedelijk Gymnasium geeft aan haar onderwijs op deze grondslag ingericht te hebben en heeft dit zowel in haar jaarverslag als in haar schoolplan opgenomen.

De jaarrekening 2019 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 1,013 miljoen. In de begroting 2019 was rekening gehouden met een negatief resultaat van circa € 20.000. Er is derhalve sprake van een positief verschil van € 1,1 miljoen. De belangrijkste oorzaak van dit voordeel wordt verklaard door de aanvullende lumpsumvergoeding van de rijksoverheid, dat naar aanleiding van het onderwijsakkoord in december 2019 is ontvangen. Deze aanvullende middelen zijn bedoeld voor de vergoedingen voor de functiemix waarbij docenten in een hogere functieschaal ingeschaald moeten worden en voor de vergoeding voor de prestatiebox om de ambities uit het sectorakkoord voortgezet onderwijs te kunnen realiseren. Op hoofdlijnen betreffen deze ambities toekomstbestendig onderwijs, professionele scholen, partnerschap in de regio en evenwichtige verhoudingen in toezicht en verantwoording. De aanvullende bekostiging die voor het schooljaar 2020-2021 is ontvangen, is aan een bestemmingsreserve 'onderwijsakkoord' toegevoegd. Ook heeft OSZG extra middelen ontvangen ter compensatie van de toename van personeelskosten als gevolg van de loonontwikkeling en pensioenen. Het resultaat 2019 wordt beïnvloed door de aanvullende middelen van € 712.000. Na aftrek van dit bedrag bedraagt het resultaat ca € 300.000.

Uit de jaarrekening blijkt dat de solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit goed zijn en ruim binnen de geldende bandbreedte in het voortgezet onderwijs liggen. Ook het weerstandsvermogen, dat het verband tussen het eigen vermogen en de totale baten aangeeft, bevindt zich ruim boven de door het bestuur gestelde norm.

Er is sprake van een geïntegreerd kwaliteits- en financieel toezicht door de Inspectie van het Onderwijs. Dit betekent dat een eventuele overschrijding van de signaleringswaarde voortaan door de Inspectie van het Onderwijs in haar toezicht meegenomen wordt indien er sprake is van onvoldoende onderwijskwaliteit op een school. In dit geval kan de Inspectie van het Onderwijs het betreffende schoolbestuur op inzet van haar eigen middelen ten behoeve van het primair onderwijsproces aanspreken. Hiernaast toetst de Inspectie voor het Onderwijs eens in de vier jaar of alle leerlingen onderwijs van voldoende kwaliteit krijgen en scholen voldoen aan de wet- en regelgeving. Omdat het schoolbestuur hiervoor verantwoordelijk is begint en eindigt het toezicht van de Inspectie bij het schoolbestuur. Jaarlijks maakt de Inspectie een analyse van iedere school op basis van de informatie die de inspectie heeft over het bestuur en de hieronder vallende scholen.

Door het positieve resultaat over 2019 neemt het eigen vermogen toe. De algemene reserve per ultimo 2019 bedraagt € 12.254 miljoen. Ten opzichte van de stand ultimo 2018 (€ 12.075 miljoen) een toename van € 179.000.

Van het positieve resultaat van € 1,013 miljoen wordt een bedrag van € 834.000 toegevoegd aan een aantal bestemmingsreserves, waaronder de hierboven genoemde reserve ‘Onderwijsakkoord 2019’.

4.4. Continuïteitsparagraaf geeft een doorkijk op basis van het meerjarenperspectief 2020-2023.

In het jaarverslag is conform de rijksregeling jaarverslaggeving onderwijs (R.J.O.) de ‘continuïteitsparagraaf’ opgenomen. In het jaarverslag wordt niet alleen gerapporteerd over het kalenderjaar 2019 maar ook aandacht besteed aan de continuïteit van de schoolorganisatie in de toekomst. De continuïteitsparagraaf geeft duidelijk inzicht in de ontwikkelingen van de exploitatie en balanspositie voor het verslagjaar en minimaal drie opeenvolgende jaren. OSZG heeft conform de voorschriften een gecompriëerd meerjarenperspectief voor vier jaar opgenomen. De uitgangspunten die ten grondslag liggen aan het meerjarenperspectief zijn duidelijk toegelicht, zoals de leerlingenaantallen en personeelsformatie.

Op basis van deze paragraaf wordt een voordelig resultaat van € 62.000 in 2020 verwacht. De raming laat zien dat er in 2021 sprake zal zijn van een negatief resultaat van € 9.000. In 2022 en 2023 wordt afgesloten met een positief resultaat van respectievelijk € 212.000 en € 49.000.

Door de omvang van de algemene reserve en de liquiditeit heeft het bestuur van OSZG besloten om vanaf 2018 beleidsrijk te begroten, waarbij het sluitend zijn van de begroting is niet langer een doel op zich. Het bestuur heeft hierbij als uitgangspunt dat tijdelijke activiteiten uit tijdelijke middelen en structurele uit structurele middelen gefinancierd moeten worden. Dit om flexibel te kunnen reageren op een mogelijke daling van leerlingenaantallen. Ook in 2019 is beleidsrijk begroot, waardoor bijvoorbeeld de kwaliteitszorg op het Stedelijk Gymnasium Haarlem versterkt is. Om goed zicht hierop te kunnen houden wordt op (school)bestuurlijk niveau gewerkt met tussentijdse rapportages, maandelijkse prognoses van vooral de personeelskosten en risicoanalyses.

In de risicoparagraaf wordt de ontwikkeling van leerlingenaantallen vooralsnog als laag risico genoemd, waarbij de leerlingenprognoses nauwlettend gevolgd worden in de krimpgebieden waar OSZG scholen heeft. Met betrekking tot het personeel worden de cao-ontwikkelingen als gemiddeld risico beschouwd, waaronder de functiemix. Hiernaast is het entreerecht een gemiddeld risico en bedoeld om docenten met eerstegraadsbevoegdheid die structureel in de bovenbouw lesgeven in de functieschaal conform de cao in te schalen. Dit kan een verhoging van de personeelslasten inhouden. Met betrekking tot de organisatie wordt het risico als gemiddeld ingeschat. OSZG is een schoolorganisatie met relatief weinig overhead door de gezamenlijke bestuursverantwoordelijkheid en de hieruit voortvloeiende transparante administratieve organisatie.

Uit de meerjarenraming blijkt dat OSZG in de jaren 2020 tot en met 2023 over ruim voldoende algemene reserve beschikt om in geval zich een risico of een calamiteit voordoet, de gevolgen hiervan incidenteel te kunnen opvangen.

4.5 Het jaarverslag van het Stedelijk Gymnasium 2019 geeft een verantwoord financieel overzicht.

Het Stedelijk Gymnasium Haarlem is één van de scholen van OSZG. De onder OSZG vallende scholen zijn vrijwel volledig autonoom in het besteden van de financiën op schoolniveau en worden specifiek

verantwoord.

De exploitatierekening van het Stedelijk Gymnasium sluit met positief resultaat à € 185.000 door de hogere inkomsten van rijkswege. Ten opzichte van de begroting 2019, die sloot met een tekort van € 38.000, is er sprake van een voordelig verschil van € 223.000. Het positief resultaat wordt vooral veroorzaakt door de eerder genoemde middelen uit het Onderwijsakkoord 2019. Het aandeel hierin voor het Stedelijk Gymnasium Haarlem is € 132.000. Net als bij de overkoepelende stichting wordt het resultaat beïnvloed door de eenmalige gelden voor het jaar 2020-201. Na eliminatie hiervan is sprake van een positief resultaat van € 53.000. Ten opzichte van de raming van een tekort van € 38.000 is het jaar 2019 zelfs met € 91.000 beter afgesloten.

Met betrekking tot de kengetallen kan geconstateerd worden dat deze juridisch bekeken geen waarde hebben, omdat de school onder een stichting valt. Echter, het bestuur heeft afgesproken dat elke school voor de eigen financiën verantwoordelijk is en als zodanig zijn de kengetallen in de specifieke verantwoording genoemd. De kengetallen voor liquiditeit, solvabiliteit en het weerstandsvermogen vallen bij het Stedelijk Gymnasium ruim binnen de gestelde norm, zoals die landelijk voor het voortgezet onderwijs wordt vastgesteld.

Per ultimo 2019 bedraagt de algemene reserve van het Stedelijk Gymnasium € 2,2 miljoen (was in 2018 € 2,3 miljoen) en kunnen risico's die zich eventueel voordoen incidenteel worden opgevangen.

4.6 OSZG en het hieronder vallend Stedelijk Gymnasium is een financieel gezonde organisatie.

Op basis van het jaarverslag 2019 en de continuïteitsparagraaf wordt duidelijk dat OSZG (inclusief het hieronder vallend Stedelijk Gymnasium) een financieel gezonde organisatie is.

4.7 Het Stedelijk Gymnasium schetst een aantal ontwikkelingen.

Met betrekking tot de huisvesting heeft het Stedelijk Gymnasium duurzaamheidsmaatregelen genomen om haar scholen zo energiezuinig mogelijk te maken. Op het dak van het schoolgebouw aan de Jacobijnestraat is een zonnestroominstallatie aangebracht. Door het gebruik van ledlampen en thermostaat is sprake van een daling van de energiekosten. Hiernaast zijn geen grote uitgaven gedaan aan de schoolgebouwen, in afwachting van de verdere ontwikkelingen van de renovatie van het gebouw aan de Prinsenhof. Het Stedelijk Gymnasium zoekt naar aanvullende financieringsmogelijkheden en is ook met de gemeente Haarlem in gesprek hierover.

Het onderwijsteam, ouders en leerlingen worden betrokken bij het thema duurzaamheid. De school neemt deel aan een afvalproject met aandacht voor circulaire economie in het onderwijsprogramma, het maken van een kunstwerk van zwerfafval en het gescheiden ophalen van afval. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld het GEO-Future programma volgen. Dit is een extra-curriculair programma over de grote milieu- en energieproblemen in de wereld, waarbij leerlingen bedrijven bezoeken, er een uitwisseling met het buitenland is en zij praktische opdrachten moeten maken.

Op het Stedelijk Gymnasium vinden ook in 2019 verdiepingsprogramma's en extra activiteiten voor de leerlingen plaats. In het kader van internationalisering organiseren leerlingen uit de bovenbouwklassen de jaarlijkse Haarlem Model United Nations, waaraan veel buitenlandse scholieren deelnemen. Er is een extra curriculaire programma "Wereldbank" waarbij leerlingen ook masterclasses kunnen volgen over cultuuruitingen van alle werelddelen met als thema's identiteit en beeldvorming. Ook nemen leerlingen uit de bovenbouw deel aan een internationale wedstrijd met hun zelfgebouwde zuinige auto tijdens de Shell Eco Marathon in Londen.

Het Stedelijk Gymnasium zet in op meer diversiteit van de leerlingenpopulatie in het kader van kansengelijkheid. Zo is de samenwerking tussen het Stedelijk Gymnasium en basisscholen van Spaarnesant voortgezet om leerlingen van deze scholen met hun ouders uit Schalkwijk kennis te laten maken met gymnasiaal onderwijs.

Het mentoraat speelt een belangrijke rol op school om leerlingen een balans tussen sociale vaardigheden, groepsvorming en prestatie gericht leren te laten creëren. Zorg voor leerlingen is een continu proces, waarbij professionalisering van het onderwijsteam in het herkennen van signalen en het doen van interventies verder versterkt is, en samenwerking met schoolmaatschappelijk werk en de CJG-coach steeds efficiënter verloopt.

In het kader van beleidsrijk begroten heeft het Stedelijk Gymnasium in 2018 de Huiskamer georganiseerd en in 2019 voortgezet. De Huiskamer biedt aan leerlingen met leerproblemen of -achterstanden extra steun en een rustige studieplek voor leerlingen die minder goed in staat zijn om thuis voor school te werken. Zij kunnen hier huiswerk maken. De Huiskamer is voortdurend bemand en leerlingen worden met raad en daad ondersteund. Realisatie van deze 'huiskamer' wordt mede mogelijk gemaakt door extra gelden van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Voortgezet Onderwijs. In de eerste coronaperiode is deze huiskamer open geweest om leerlingen van ouders in vitale beroepen en leerlingen in kwetsbare thuissituaties op school op te vangen. Docenten en oud-leerlingen begeleiden hen bij het volgen van online-onderwijs en het maken van huiswerk. In deze en de huidige periode volgen de ontwikkelingen in het onderwijsproces zich snel op, zoals bijvoorbeeld het aanwezig zijn van de digitale vaardigheden bij alle docenten en het intern nadenken over toekomstbestendig onderwijs.

Ook in 2019 zijn extra middelen per docent vrijgemaakt voor professionele ontwikkeling. Docenten kunnen (bij)scholingsvoorstellen doen. De schoolleiding kijkt naar een goede balans tussen inhoudelijke verdieping, didactische vernieuwing en onderwijsinnovatie. De gekozen professionele ontwikkeling en de resultaten daarvan in de schoolomgeving, zijn een agendapunt bij het jaargesprek tussen docent en leidinggevende.

4.8 De Inspectie van het Onderwijs kent het Stedelijk Gymnasium het basisarrangement toe.

Het Stedelijk Gymnasium Haarlem heeft een basisarrangement van de Inspectie van het Onderwijs met de waardering voldoende ontvangen. Als een school aan de basiskwaliteit voldoet, dan krijgt de school van de onderwijsinspectie het oordeel voldoende.

4.9 Het Stedelijk Gymnasium neemt deel aan lokale en regionale samenwerkingsvormen.

Het Stedelijk Gymnasium neemt deel aan lokale samenwerkingsvormen. Zo is zij convenantspartner van de Lokale Educatieve Agenda (LEA) ([2019/9522025](#)) en participeert in LEA- werkgroepen waaronder werkgroep onderwijshuisvesting en -financiën. Ook is zij betrokken bij de Verwijsindex voor risicojongeren. Hiernaast is zij lid van diverse regionale samenwerkingsvormen, waaronder het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO Zuid-Kennemerland en het Regionaal Besturen overleg Onderwijs met de Regionale Educatie Agenda.

5. Risico's en kanttekeningen

Geen.

6. Uitvoering

Onderwijs Stichting Zelfstandige Gymnasia / Stedelijk Gymnasium verzorgt het openbaar voortgezet gymnasiaal onderwijs in Haarlem.

7. Bijlagen

- Bijlage a: Jaarverslag 2019 Onderwijs Stichting Zelfstandige Gymnasia
- Bijlage b: Jaarverslag 2019 OSZG / Stedelijk Gymnasium samengevat
- Bijlage c: Goedkeurende controleverklaring 2019